

השוק היהודי המשותף

להשקעות מן החוץ, היא זו של טמפו. סיפר בעל המפעל, משה בורנשטיין, שמטוסו המתין לו כדי להטיסו לירוחם, שם נחנך מיפעל הבקבוקים החדש שלו כאותו בוקר: "כבר היו לי כמה הצעות של אמריקאים להשקיע במפעל שלי. אמרתי תודה, לא צריך."

אפשר להניח שהיה מותר ברצון על יוזמה אמריקאית אחרת: פתיחת מיפעל קוקה קולה, שגם הוא החל בייצורו באותו בוקר עצמו.

★ ★ ★

ידידו של ג'ונסון

איש שהקים את מיפעל קוקה קולה בישראל היה גם הוא בין צירי הוועידה. אפילו אחד הבולטים בהם: אברהם (אייב) פיינברג, בנקאי, יו"ר מיפעל מילווה הפיתוח, ואחד מראשוני העוורים במיבצע הרכש הישראלי.

אבל למרות ששתה בגאווה רבה מתוצרת מיפעלו, לעיני הצירים, לא זה היה ייחודו ביום פתיחת הוועידה. התעניינו בו הרבה יותר בגלל קשריו עם הנשיא ג'ונסון — שאותו בוקר עצמו הודיע כי לא ירוץ שנית לנשיאות. והרי אייב הגבוה והנימרוץ הוא איש שפירסם לפני שבוע מודעה על עצמו שלם בניו יורק טיימס, בה תמך בנשיא ג'ונסון — בצירוף תצלום המראה את הנשיא עם לוי אשכול.

כן, הודעת ג'ונסון הפתיעה אותו. היא גם מעטיקה אותו. אבל הוא יקבע את דעתו סופית רק אחרי שיביט ישר לעיניו של ג'ונסון, לכשיחזור. בינתיים הוא עסוק בבעיותיה הכלכליות של ישראל, במה שהוועידה הזאת יכולה לעשות לפתרון. "השקעות? כן, כוודאי שיהיו. אבל זה לא העיקר. העיקר הוא הקשר הרצוף עם הכוח הכלכלי האדיר של יהדות העולם. כוח שיש ביכולתו לפתוח בפני הייצור הישראלי שוקים ששום מוצר זר לא היה יכול לפלוש אליהם לעולם!"

כלומר: שוב — שיוק, מכירות, זה לא פתור את הבעייה היסודית של הכלכלה הישראלית. אבל זה בכל זאת יעזור לה במשהו.

שני מארחים מרים ולוי אשכול, חבוקים, מקבלים את פני הצירים במסגרת קונסול שנתית בבניין הכנסת. משמאל: הארון ארמון, מונד דה'רוש'ילד. כל מי שחשב את עצמו למשהו בישראל — השתדל להשיג הזמנה.

העקרון פשוט: 400 המשתתפים מהו"ל הופגשו עם 600 משתתפים ישראלים, וחולקו לוועדות על-פי ענפי-המשק שלהם. בוועדות אלה ייפגשו יצרני כימיקלים מכל העולם עם עמיתיהם הישראלים, יבררו כי אופן מעשי במה יכולים הם להשקיע. ועדות אחרות יזמנו יהדיו את תעשיית הטקסטיל, את אנשי התעשיות המכוססות על מדע, את אנשי ענפי התיירות, הקול-נוע, הבנקאות, המתכת, השיחק. ממיפגשים אלה מקווים האופטימיסטים, יצאו שותפויות חדשות רבות.

בנאום-הפתיחה (שהיה מליצי והוקרא באנגלית הססנית) הציג לוי אשכול את מטרתו הגדולה של התיכנון הישראלי: אוכלוסיה של ארבעה-וחצי או חמישה מיליון יהודיים עד שנת 2000, גידול היצוא ב-80% תוך ארבע שנים, וגידול מספר המועסקים במפעלים ב-20% תוך אותה תקופה.

הצירים עצמם היו קצת יותר צנועים ב' הערכות שלהם. "יהיו כהדאי כמה השקעות במפעלים", סיכם אחד מהם את הדיעה הכללית. "כנראה שהענף הכימי והפטרובכימי במיוחד ימשכו עניין אמריקאי. אבל לא זאת תהיה התרומה העיקרית של הוועידה."

התרומה העיקרית הודגמה על-ידי הלורד ז'ו, אחד מגדולי הסוחרים והמשוקים של אנגליה. כאשר התחיל לנהל עסקים עם ישראל, הסתכמו קניותיו כאן ב-900 ל"ש בשנה. כעבור שלוש שנים קפץ הסכום ל-2.3 מיליון ל"ש.

לעומת דוגמה מוצלחת זו של שיוק תוצרת ישראלית, הציב אפרים גוזמן — לשעבר המזכיר הכללי של התאחדות הסוחרים בישראל, וכיום איש-עסקים פרטי מצליח — דוגמתו של ישראל רוגוין, שהשקיע מיליוני דולארים בתעשייה, ומקל את החלטתו בקוליקולות. "התעשייה הישראלית היא דבר מיוחד במינו. יש לה חוקים משלה, שקשה ליהודי מחו"ל להסתגל אליהם. לכן מוטב לא לסבך אותם בתעשייה שלנו. שיתנו תרומות, או יעזרו בשיוק הסחורה שלנו."

דוגמה של מיפעל מקומי, אשר אינו זקוק